

DYDDIAD	PWYLLGOR IAITH
CYFARFOD	19 HYDREF 2021
TEITL	Adroddiad Adran Amgylchedd
PWRPAS	Cyflwyno gwybodaeth am gyfraniad yr Adran i'r Polisi Iaith
AWDUR	Dafydd Wyn Williams, Pennaeth Adran Amgylchedd

1. CEFNDIR

- 1.1. Mae'r adroddiad hwn wedi ei baratoi er mwyn cyflwyno gwybodaeth i'r Pwyllgor Iaith am gyfraniad yr Adran Amgylchedd i'r Polisi Iaith.
- 1.2. Mae Polisi Iaith y Cyngor wedi ei wreiddio yn holl waith yr Adran a byddwn yn amlygu yn yr adroddiad hwn y cyfleoedd sydd ar gael i wella'r ddarpariaeth i'n trigolion gan gydnabod hefyd yr heriau sy'n wynebu'r maes.
- 1.3. Yn dilyn gwaith diweddar i adnabod dynodiadau iaith holl swyddi'r Adran, gellir adrodd fod 79% o staff yr Adran yn cyrraedd y gofynion iaith. Dylid nodi fod y sefyllfa yn gwahaniaethu wrth edrych ar wasanaethau penodol.
- 1.4. Ar yr olwg gyntaf, mae'r canran yn ymweld yn isel o gymharu â'r Cyngor yn ei gyfanrwydd (91%). Nid yw'r ffaith nad yw unigolion yn gallu cyrraedd y gofynion iaith y swydd yn golygu nad ydynt yn gallu siarad Cymraeg ac yn gallu cynnig gwasanaeth Cymraeg i'r cwsmer. Mae'r cyfleoedd hyfforddiant sydd ar gael yn eang ac mae enghreifftiau positif a pharhaus o unigolion o fewn yr Adran yn edrych i ddatblygu a gwella eu sgiliau iaith.

Gwasanaeth newydd Profi, Orlhain a Diogelu [POD]

- 1.5. Sefydlwyd y gwasanaeth Profi, Orlhain a Diogelu (POD) ym mis Mai 2020, a daeth yn weithredol ar 1 Mehefin 2020. Mae'r gwasanaeth ar ei frig wedi cyflogi dros 100 o weithwyr - 7 wedi cael eu secondio o wasanaethau eraill o fewn y Cyngor a 5 aelod o staff arall yn gweithio fel staff 'banc'. Mae dipyn o drosiant staff yn y Gwasanaeth ac felly nifer fawr [dros 100 bellach] aelod staff wedi eu cyflogi o'r newydd

Prif amcan y gwasanaeth Profi, Orlhain a Diogelu yng Ngwynedd yw:

- Adnabod y bobl sydd wedi eu heintio neu wedi bod mewn cyswllt ag achos positif o Covid19 a'u cefnogi i ynysu yn ystod y cyfnod heintus, neu hyd nes i'r symptomau neu gyfnod magu'r haint fynd heibio; a
 - Cefnogi pobl sydd â symptomau i gael mynediad at brawf Covid-19
- 1.6. Mae'r gwasanaeth wedi bod yn cysylltu gyda miloedd o bobl ar draws y sir, yn uniongyrchol a thrwy weithredu cyd-gymorth gydag awdurdodau lleol eraill ar draws y Gogledd, i gynnig cefnogaeth a chynghor amhrisiadwy.

- 1.7 Un o'r rhwystrau a wynebwyd gyda'r gwasanaeth yma oedd wrth recriwtio. Gan fod y gwasanaeth yn cael ei gydlynw ar lefel ranbarthol a chenedlaethol, nid oedd gan y Cyngor reolaeth lawn dros y broses recriwtio. Roedd y gwasanaeth yn cael ei arwain (letya) gan awdurdod arall, a'r awdurdod hwnnw yn gyfrifol am yr ymgyrch recriwtio. O ganlyniad i ddiffyg dealltwriaeth i anghenion penodol y gogledd orllewin o ran cael gweithwyr cyfrwng Cymraeg, fe adawyd y gwasanaeth yng Ngwynedd gyda phrinder ymgeiswyr oedd yn gallu'r Gymraeg oedd yn gallu cael eu penodi i'r swyddi gwag. . Mae'r sefyllfa yma wedi gadael y gwasanaeth yn fregus o ran cael niferoedd digonol o staff i ymateb i ymchwyddiadau (mewn unrhyw iaith) ac, yn arbennig, i ymateb i anghenion trigolion Gwynedd yn eu hiaith eu hunain.
- 1.8 Serch hynny, mae 90% o'r staff a gafodd eu penodi naill ai'n Gymraeg iaith gyntaf neu ail iaith neu yn ddysgwyr Cymraeg. Mae dysgwyr yn cael eu paru yn rheolaidd gyda siaradwyr rhugl Cymraeg er chwarae rôl, ac er mwyn gwella eu sgiliau. Mae gennym hefyd grŵp siaradwyr Cymraeg lle mae cyfle i'r rhai sy'n dysgu'r iaith siarad mewn amgylchedd diogel gyda'r rhai sydd yn rhugl.
- 1.9 Mae'r gwasanaeth yn gyfrifol am ei hyfforddiant ei hun, ac wedi cynnal yr hyfforddiant hwnnw yn ddwyieithog. Mae gan y Gwasanaeth Profi, Orlhain, Diogelu yng Nghyngor Gwynedd dîm hyfforddi pwrpasol sy'n dylunio a darparu pob agwedd ar hyfforddiant sy'n ofynnol, gan gynnwys hyfforddiant sefydlu a rôl gychwynnol hyd at weithredu Gweithdrefnau Gweithredu Safonol newydd/diwygiedig, yr olaf ohonynt yn digwydd yn rheolaidd. Mae'r dull hyfforddi yr un mor hyblyg ac ymatebol â'r gwasanaeth rydym yn ei ddarparu; gydag ymyriadau hyfforddi byr yn wythnosol (ar gyfer pob rôl swydd), hyd at holl aelodau'r tîm yn gallu hunan-feirniadu eu perfformiad eu hunain a gofyn am hyfforddiant pan fyddant yn teimlo bod angen hyn arnynt.
- 1.10 Dyma ddyfyniad gan y gwasanaeth am y gwaith sydd wedi ei wneud i annog staff a gwella eu hyder yn eu sgiliau Cymraeg yn ystod y cyfnod:
"Pan gawn ni rywun sy'n siarad Saesneg fel iaith gyntaf ond sydd â rhywfaint o Gymraeg, rydym ni'n eu cyfeillio gyda siaradwr rhugl ac yn chwarae rôl ar gyfer gwiriadau dyddiol yn y Gymraeg gyda nhw, sy'n gweithio'n dda iawn. Mae hyn yn magu eu hyder gryn dipyn ac maen nhw'n sylweddoli eu bod nhw'n gwybod mwy nag yr oedden nhw'n ei feddwl. Yna maen nhw'n dechrau cyfrannu yn ystod amser paned yn y Gymraeg ac mae eu hyder yn tyfu i allu cynnal sgwrs lawn gyda chwsmer yn y Gymraeg. Mae gennym garfan fach o staff sy'n mentora'r bobl hyn, mae'n gweithio'n dda iawn.

2. YMATEB I GWESTIYNAU'R PWYLLGOR

MATER YR HOFFAI'R AELODAU EI DRAFOD:	HYBU A HYRWYDDO
---	------------------------

1. Allwch chi amlygu unrhyw brosiectau o fewn eich adran sydd yn cyfrannu tuag at un o flaenoriaethau strategaeth iaith y Cyngor, sef Cynllun Hybu'r Gymraeg yng Ngwynedd?

Ystyriaf fod y canlynol yn enghreifftiau da yn yr Adran o brosiectau a gwasanaethau sydd wedi cyfrannu at Gynllun Hybu'r Gymraeg yng Ngwynedd dros y flwyddyn diwethaf.

Gwasanaeth Rheolaeth Adeiladu: Mae'r Gwasanaeth yma gyda'r cyfrifoldeb dros reoli enwi strydoedd ac enwi a rhifo eiddo o dan ddarpariaeth y Ddeddf Iechyd Cyhoeddus 1925. Mae gan y Cyngor ddyletswydd statudol i sicrhau fod unrhyw enw newydd neu diwygiedig i enwau strydoedd ac eiddo, a / neu rifau yn cael eu dyrannu'n rhesymegol ac mewn modd cyson.

Mae gan y Gwasanaeth, Bolisi sydd yn cael ei weithredu wrth ddelio gyda cheisiadau am newid enwau strydoedd ac eiddo ac mae'r Polisi yn delio'n benodol gyda:

- enwi eiddo newyddail-enwi eiddo presennolenwi stryd neu ddatblygiad newyddail-enwi stryd neu stad bresennol

Mae'r ddeddfwriaeth sydd tu ôl i'r trefniadau yma yn hen iawn (1925) a'r unig beth sydd angen ei ystyried o ran y gyfraith yw os yw enw tŷ yr un fath ac enw tŷ arall er enghraifft, neu os yw'r enw yn briodol (e.e. yn weddus). Nid oes unrhyw bwerau gorfodi gyda hyn, ac nid yw'r gyfraith yn ein galluogi i wrthod cais heblaw bod yna ddyblygu o ran enw neu fod yr enw ddim yn briodol.

Er hyn drwy'r Polisi sydd gan y Gwasanaeth yn weithredol, rydym yn rhagweithiol yn amlygu arwyddocâd hanesyddol a diwylliannol enwau Cymraeg, ac yn annog yn ffurfiol ac ar lafar ymgeiswyr sydd yn dymuno newid enw o'r Saesneg i'r Gymraeg i newid eu meddyliau.

Mae ystadegau o 2019/20 yn dangos fod 110 o geisiadau wedi bod ar gyfer newid enwau eiddo gydag oddeutu 97.8% o'r enwau a gofrestrwyd drwy'r Post Brenhinol wedyn yn enwau Cymraeg. Nodir fod oddeutu 8 yn enghreifftiau lle roedd ymgeiswyr wedi newid eu meddyliau yn dilyn trafodaethau gyda'r Gwasanaeth a chadw enw Cymraeg.

Nodir fod cyswllt eisoes wedi bod rhwng y Gwasanaeth a'r Swyddog Hybu a Hyrwyddo'r Gymraeg (Prosiect Gwarchod Enwau Cynhenid) newydd a bod trafodaethau ar y gweill.

Gwasanaeth Polisi Cynllunio ar y Cyd: Prif waith y Gwasanaeth yma yw paratoi, monitro, adolygu, diwygio'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd (2011-26) gan gynnwys paratoi Canllawiau Cynllunio Atodol.

Mae rôl cynllunio'n gyfyngedig i geisio creu'r amgylchiadau gorau posib drwy Bolisiâu'r Cynllun er mwyn hwyluso datblygiadau cynaliadwy. Mae ystyriaeth o'r iaith Gymraeg wedi bod yn ganolog i'r broses o baratoi'r Cynllun ac mae'r Cynllun gyda polisi cynllunio penodol sef Polisi PS1 sydd yn ymwneud yn benodol a'r iaith Gymraeg a diwylliant Cymreig.

Yn ychwanegol i hyn mae'r Canllaw Cynllunio Atodol (Cynnal a chreu cymunedau nodedig a chynaliadwy), yn cynnwys arweiniad manwl ar sut i roi ystyriaeth i'r iaith Gymraeg wrth ddelio gyda cheisiadau am ddatblygiadau newydd.

Credir fod y Cynllun drwy hyn yn cyfrannu tuag at hyrwyddo a chefnogi'r iaith Gymraeg yn ardal y Cynllun.

Gwasanaeth Cynllunio: Mae un o brif ddyletswyddau'r Gwasanaeth yma yn ymwneud a delio gyda cheisiadau cynllunio am bob math o ddatblygiadau gan gynnwys tai, cyflogaeth (ffatrïoedd a siopau), twristiaeth, amaethyddiaeth, mwynau a gwastraff ac ati.

Yn unol â'r gofyn statudol mae angen gwneud penderfyniadau ar geisiadau cynllunio yn unol â'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd, ac fel y nodir uchod mae'r Cynllun yn cynnwys polisi sydd yn benodol i'r iaith Gymraeg a Chanllaw Cynllunio Atodol sydd rhoi arweiniad manwl ar sut i weithredu'r polisi.

Drwy weithredu ar y ddyletswydd o ddelio gyda cheisiadau cynllunio a hynny'n unol a gofynion y Cynllun credir fod hyn eto yn cyfrannu tuag at hyrwyddo'r iaith Gymraeg yn yr ardal. Gwneir hyn drwy sicrhau fod ceisiadau'n rhoi ystyriaeth i'r Gymraeg yn unol â'r Polisi a'r Canllaw sydd yn amlygu pwysigrwydd diwylliannol yr iaith yn ogystal o a drwy hyrwyddo'r iaith i fod yn weledol mewn datblygiadau (e.e. arwyddion)

Arwyddion ffyrdd dwyieithog - digwyddiadau: Yr ydym yn ymfalchïo bod yr holl arwyddion sydd ar rwydwaith Trafnidiaeth y Sir yn ddwyieithog. Petai ceisiadau yn ein cyrraedd i gau ffyrdd o ganlyniad i waith angenrheidiol neu ddigwyddiad sydd yn effeithio rhan o'r briffordd, mae'n hanfodol fel amod o'r caniatâd i drefnwyr ddarparu cynllun arwyddo sydd yn ddwyieithog.

Trwyddedu: Mae'r gwasanaeth Trwyddedu wedi mynd ati i ddarparu ffurflenni cais yn y ddwy iaith ar gyfer ystod eang o drwyddedau; hyd yn oed os nad yw'r Swyddfa Gartref wedi darparu ffurflenni swyddogol drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae busnesau sydd yn ceisio am drwydded yn derbyn anogaeth a chymorth drwy ffurf templedi dwyieithog ar gyfer hysbysebu ceisiadau am drwydded eiddo yn y papur Newydd. Mae dinasyddion yn cael cyfle i gyflwyno gwybodaeth yn y Gymraeg ar lafar ac yn ysgrifenedig mewn gwrandawladau Pwyllgor neu achosion llys.

2. Os yw'r adran yn gosod gwaith yn allanol ar gytundeb, allwch chi gyfeirio at unrhyw arfer da, naill ai wrth osod amodau neu wrth fonitro i sicrhau cydymffurfiaeth efo amodau ieithyddol?

Hoffwn dynnu sylw'r Pwyllgor i'r Cytundebau canlynol:

Rheolaeth Categori: Ym mhob contract a osodir gan y Tîm Categori Corfforaethol, ymdrechwn i sicrhau bod safon y gwasanaeth Gymraeg yn cael ei sicrhau a'i gynnal. Caiff copi o'r Polisi Iaith ei gynnwys yn y dogfennau tendro, a gofynnir i bob ymgeisydd ei ddarllen er mwyn sicrhau eu bod yn deall beth yw'r gofynion ohonynt o ran y Gymraeg (megis os oes angen iddynt ddefnyddio arwyddion, bod y rheiny'n ddwyieithog), ond hefyd eu bod yn deall pwysigrwydd y Gymraeg i Gyngor Gwynedd.

Caiff gofynion ieithyddol (sy'n adlewyrchu Polisi Iaith y Cyngor) pob contract eu pennu yn ôl anghenion y contract hwnnw. Er enghraifft, pan grëwyd contract newydd ar gyfer gwasanaeth hylendid ystafell ymolchi, nodwyd na fyddai catalog uniaith Saesneg yn ddigonol, a byddai angen cael catalog Cymraeg. Trefnodd y cwmni i gatalog gael ei gyfieithu yn arbennig i Gyngor Gwynedd.

Mae sicrhau safon y Gymraeg mewn gwasanaeth hefyd yn bwysig – er enghraifft, aethpwyd allan am ddyfynbris gwaith dylunio a brandio ar gyfer gwasanaeth yn ddiweddar – pwysleiswyd y disgwyliad i gyflenwr greu fersiynau Cymraeg a Saesneg, ac er mwyn gwirio safon y Gymraeg yn y gwaith, nodwyd bod gan y gwasanaeth mewnol hawl i roi mewnbwn yn ystod y gwaith dylunio a gwirio unrhyw waith terfynol.

Prosiectau/ contractau: Mae'r diwydiant peirianeg a thueddiad i fod yn Saesneg eu natur. Er mwyn annog y defnydd o Gymraeg yn ystod y broses pwrcau, rydym yn cymryd y camau isod;

1) sicrhau fod dogfennau 'gwahoddiadau i dendr' neu 'cyfarwyddiadau i dendro' yn cael eu hysbysu'n ddwyieithog.

2) amlinellu'n glir na fydd ymatebion a gyflwynwyd drwy gyfrwng y Gymraeg yn cael eu hystyried yn llai ffafriol nag ymatebion Saesneg. Byddwn hefyd yn manteisio ar y cyfle i ffurfio cwestiynau mewn modd creadigol yn ystod y broses tendro sydd yn llywio contractwyr mawr i sicrhau fod rhai o'r buddion cymdeithasol yn aros yn lleol e.e. gofyn i weithwyr ar safle fod yn ddwyieithog neu medru ymateb i broblemau ar safle oddi fewn i 45 munud

Contractau bysiau a thacsis – Mae yn rhan o'r telerau ac amodau. Bydd y Contractwr yn sicrhau cydymffurfiaeth llawn a Pholisi Iaith Gymraeg y Cyngor.

3. Oes yna unrhyw rwystrau i'ch gallu fel adran i gynnig gwasanaeth llawn yn y Gymraeg?

Rhwystrau/heriau o fewn yr Adran o ran apwyntio i feysydd arbenigol o ran cymhwyster ar gallu i gyfathrebu yn y Gymraeg

Bioamrywiaeth/ Ecolegwyr: Dros y 12 mis diwethaf hysbysebwyd swyddi sydd angen cymwysterau a phrofiad ym meysydd ecoleg a rheolaeth cefn gwlad. Dim yn unig gwelwyd nifer bach o ymgeiswyr ond roedd y nifer yn cwrdd â gofynion iaith y swydd isel iawn, er enghraifft :

- Swydd Swyddog Partneriaeth Natur / Bioamrywiaeth
- 5 ymgeisydd / 1 yn cwrdd â gofynion iaith
- Swyddog AHNE Llyn
- 4 ymgeisydd / 2 yn cwrdd â gofynion iaith

Gwasanaeth Cynllunio / Polisi Cynllunio ar y Cyd: Yn gyffredinol mae recriwtio Cynllunwyr cymwys yn hynod o anodd ac mae recriwtio Cynllunwyr cymwys sydd yn siarad Cymraeg yn fwy anodd byth. Mae bod yn rhugl yn Gymraeg o safbwynt y Gwasanaeth Cynllunio sydd yn delio o ddydd i ddydd gyda'r cyhoedd ac ati yn hynod o bwysig ac er yr heriau rydym yn dal yn llwyddo i wneud hynny.

Dros y blynyddoedd mae'r Gwasanaeth wedi bod edrych fwy ar apwyntio ymgeiswyr sydd gyda gradd mewn meysydd gwaith tebyg (e.e. Daearyddiaeth), ac wedyn hyfforddi yn y gwaith yn ogystal â thalu iddynt gael cymhwyster yn y maes Cynllunio. Mae hyn wedi bod eithaf llwyddiannus dros y blynyddoedd - ond pan rydym yn hysbysu swyddi Cynllunio - prin yw'r nifer o ymgeiswyr sydd yn trio er ein bod wedi bod yn ffodus dros y blynyddoedd i gael ymgeiswyr da. Her arall yw cadw'r staff i'r hir dymor yn sgil lefel cyflogau o'i gymharu gyda rhan fwyaf o awdurdodau eraill yn y Gogledd.

Gwaith Cynllunio Rhanbarthol: Gyda'r Cydbwyllgor Corfforaethol ar y gweill ar gyfer rhanbarth y Gogledd fydd yn cynnwys dyletswydd statudol ar gyfer paratoi Cynllun Datblygu Strategol, bydd yr angen yn dod i apwyntio swyddogion rhanbarthol i baratoi'r Cynllun. Ar hyn o bryd nid oes gwybodaeth ynglŷn â'r angen ai peidio i'r Gymraeg fod yn hanfodol i'r swyddi hyn ond mae'n debyg ei fod yn bwysig amlygu y gall hyn ddylanwadu ar sut rydd yn gweithredu o ran yr iaith Gymraeg

Rheolaeth Adeiladu: Mae prif waith y Gwasanaeth yn ymwneud a sicrhau fod gwaith adeiladu yn cael ei wneud yn ddiogel ac yn cwrdd â'r gofynion perthnasol, yn ogystal ag ymdrin gydag achosion o adeiladau / strwythurau peryglus a materion yn ymwneud a gorfodi'r rheoliadau adeiladu. Mae swyddogion yn gweithio allan yn y maes dydd i ddydd ac felly mae gallu cyfathrebu yn y Gymraeg yn bwysig wrth ymdrin gydag adeiladwyr, asiantau, penseiri a'r cyhoedd ac ati.

Mae'r Gwasanaeth yn un masnachol ac felly mae cystadleuaeth gyda'r sector breifat am waith, a dros y blynyddoedd diwethaf am staff cymwys i wneud y gwaith. Mae natur y gwaith yn golygu'r angen am arbenigedd / cymwysterau a bydd y gofynion yma yn cael eu gwneud yn statudol maes o law, gyda gofyn am gymhwyster penodol yn ddibynnol ar gymhlethdod / faint y cynllun adeiladu.

Mae tystiolaeth ddiweddar yn dangos fod cadw staff a recriwtio yn cyflwyno heriau mawr i'r Gwasanaeth, gyda 2 swyddog yn symud i weithio i'r sector breifat am gyflogau uwch mewn cyfnod o 2 fis eleni, ac yna neb yn cyflwyno ceisiadau am swyddi hysbysebwyd i lenwi'r bwlch. Yn ogystal, mae'n anodd llenwi'r bylchau dros dro gyda chyflogi contractwr allanol sydd yn gymwys ac yn medru siarad Cymraeg.

Mae'r Adran yn y broses o adolygu strwythur y Gwasanaeth yn ogystal â'r strwythur ariannu gyda'r amcan o geisio cadw staff cymwys (a denu i lenwi bylchau) a helpu'r Gwasanaeth gyda gwaith sydd yn denu ffioedd a gwaith sydd ddim.

Rheoli Prosiectau/ Peirianeg a Thrafnidiaeth: Fel i mi grybwyll uchod, mae'r maes peirianeg a thueddiad i fod yn Saesneg eu natur gyda mwyafrif o'r rhanddeiliad yn gyfarwydd gyda'r termau technegol yn Saesneg. Yn nhermau cyfieithu dogfennau tendr, ein pryder yw nad yw hyn yn ymarferol bob tro yn nhermau uchafu risg o gam ddehongli neu golli gwir ystyr termau arbenigol a cheir eu hadnabod yn y maes. Yr ydym wedi profi trafferthion yn ddiweddar i ddenu pobl i geisio am swydd Uwch Beiriannydd Traffig. Credwn mai'r prif resymau am hyn yw'r prinder o bobl sydd wedi cymhwyso i'r lefel hanfodol yn y maes sydd hefyd yn cyrraedd gofynion ieithyddol y Cyngor.

Gwasanaethau Gwarchod y Cyhoedd: Mae'r cyfnod Cofid wedi amlygu pwysigrwydd ein 3 gwasanaeth Gwarchod y Cyhoedd sef Rheolaeth Llygredd a Thrwyddedu a Bwyd a Diogelwch a Safonau Masnach. Mae gofyn wedi bod yn genedlaethol am swyddogion gydag arbenigedd a chymwysterau yn y meysydd yma a sicr mae wedi ei adnabod bod prinder cyffredinol o'r sgiliau arbenigol yma. Gan ystyried prinder cymhwysedd yn y meysydd hyn, mae felly yn anoddach byth recriwtio swyddogion cymwys gyda'r gallu yn y lefel ieithyddol a ddisgwyllir gan y Cyngor i swydd o'r fath. I'r perwyl hyn mae'r Adran yn cynllunio i roi trefn hyfforddi yn ei le i fuddsoddi mewn unigolion sy'n barod gyda'r gallu yn y Gymraeg i gymhwyso yn y meysydd Gwarchod y Cyhoedd. Nid yw hyn yn ddatrysiaid dros nos, a debyg does dim datrysiaid o'r fath yn bodoli, ond o leiaf mae'r cyfeiriad yma gyda photensial o fod yn cynnig swyddi a chymwysterau i ymgeiswyr lleol sy'n adnabod diwylliant y Sir. Mae'r Adran yn awyddus dilyn yr un model mewn gwasanaethau eraill lle mae prinder arbenigedd os gwelir bod y cyfeiriad yma'n llwyddiannus.

4. Oes gennych chi syniadau am ffyrdd newydd y gallem ni fod yn hybu'r Gymraeg o fewn cymunedau'r sir – naill ai yn eich gwasanaethau eich hun neu drwy gydweithio gydag eraill?

Mae'r Adran yn parhau i hyrwyddo a chefnogi'r defnydd o Gymraeg ym mhob un o'r gwasanaethau ac mae darparu gwasanaethau i drigolion Gwynedd yn parhau i fod yn flaenoriaeth. Ond mae rhaid cydnabod bod yr Adran yn wynebu heriau sylweddol o ran recriwtio a phenodi yn y meysydd canlynol:

Bioamrywiaeth: O fewn y maes Bioamrywiaeth / Rheolaeth Cefn Gwlad mae cystadleuaeth rhwng Awdurdodau Lleol, Y Parc Cenedlaethol a Chyfoeth Naturiol Cymru am swyddogion sy'n gallu gweithio drwy gyfrwng y Gymraeg. Yr argraff ydi nad oes llawer o bobl ifanc rhugl yn y Gymraeg yn dewis dilyn cyrsiau perthnasol ac yn gweld cyfle am yrfa yn y maes. Byddai ymchwil i ddarganfod be yw'r sefyllfa yn yr ysgolion a phrifysgolion yn ddefnyddiol i godi ymwybyddiaeth o'r maes.

Peirianeg/ traffig/ Trafnidiaeth:Petai pynciau fel peirianeg sifil yn cael eu dysgu drwy gyfrwng y Gymraeg yn ogystal â'r Saesneg yn yr ysgolion / colegau, efallai byddai'r termau Cymraeg ddim mor ddieithr i gwmnïau a mwy o barodrwydd i ddefnyddio'r Gymraeg.

